

BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ
FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ
SOSYAL HİZMET BÖLÜMÜ

UYGULAMALI DERSLER YÖNERGESİ

2014
BİNGÖL

İçindekiler

ÖNSÖZ	3
1. SOSYAL HİZMET UYGULAMASI	4
2. UYGULAMA KOORDİNATÖRLÜĞÜ	5
3. 7. VE 8. YARIYILA BAĞLI DERSLERİN KAPSAMI VE YÖNETİMİ	5
4. 7. VE 8. YARIYILA BAĞLI DERSLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ	8
5. UYGULAMADA EĞİTSEL DANIŞMANLIK	8
6. UYGULAMADA KURUM DANIŞMANLIĞI	9
7. ÖĞRENCİ	9
8. ÖĞRENCİNİN HAZIRLAMASI GEREKEN RAPORLAR	10
8. DEĞERLENDİRME	11
EKLER	13

ÖNSÖZ

Sosyal hizmet, diğer sosyal disiplinlerin aksine, uygulama boyutu ile ortaya çıkmış ve bir bilim dalı haline gelmiştir. Bu nedenle sosyal hizmet eğitiminde kuram boyutu ile beraber uygulama boyutu da son derece önemlidir.

Sosyal hizmet eğitiminde uygulama derslerinin amacı, öğrencinin kuramsal derslerde öğrendiği sosyal hizmet disiplinine ait bilgi, beceri ve değerleri uygulamaya aktararak, sosyal hizmet uygulama bilgi ve becerisini kazanmasıdır.

Bu yönergede, Bingöl Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü'nde yer alan uygulama derslerinin genel amaçları, uygulamanın genel ilkeleri, uygulama derslerinin içeriği, uygulama sürecinde öğrenciden beklentiler, eğitsel yönetici ve öğrenci ilişkisi, öğrencinin hazırlaması gereken raporlar ve rapor örnekleri yer almaktadır.

Bu uygulama yönergesi hazırlanırken, sosyal hizmet alanında yapılan kuram ve uygulamaya dayalı akademik çalışmalar ve Türkiye'deki diğer sosyal hizmet bölümlerinin uygulama yönergelerinden yararlanılmıştır.

Bu uygulama yönergesinin hazırlanmasında emeği geçen Öğr. Gör. Muhammed Cevat Acar, Öğr. Gör. Hıdır APAK, Arş. Gör. Emrah APAK ve Arş. Gör. Adem KILIÇ'a teşekkür ederim.

Yrd. Doç. Dr. Mehmet YAZICI

Bingöl Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi

Sosyal Hizmet Bölümü

Bölüm Başkanı

1. SOSYAL HİZMET UYGULAMASI

Sosyal hizmet eğitiminin uygulama boyutu, öğrenilen tüm kuramsal bilgilerin bir anlamda ne ölçüde içselleştirildiğinin sınanma sürecidir. Uygulama süreci buna ek olarak bir kurum bünyesinde çalışmanın çok yönlü deneyim kazanma alanlarını da kapsar. Başka bir deyişle sadece müracaatçı grubuyla karşı karşıya kalmanın ötesinde öğrenciler, kurum kültürünü öğrenme, bu yapı içinde kendini tanıma ve ifade etme, iletişim kurma, ilgili sorun alanını tanıma, hizmet türü, tarzı ve işleyişi öğrenme, bu süreç içinde mesleki, profesyonel sorumluluk üstlenme, gözlem yapma, değerlendirme, uygun müdahale stratejilerini geliştirme, planlayabilme ve uygulayabilme becerilerini geliştirirler.

Tüm bu açılardan bakıldığında uygulama süreci, öğrencilerin yaşamında yeni bir sayfanın açılmasıdır. Bu yeni sayfanın bileşenleri olarak öğrenci, kurum ve eğitsel danışmanlar açısından uygulamanın ne anlama geldiğinin irdelenmesi taraflar açısından yararlı olacaktır.

Öğrenci açısından duruma bakıldığında dersin içerik tanımı ile açıkça belirlenmiş olmasına rağmen her öğrenci açısından süreç, bireysel olarak bu deneyime yüklenen anlam çerçevesinde yaşanacaktır. Dolayısıyla konuya öğrencinin bulunduğu yerden başlamak gerekmektedir.

Eğitim sürecinde derslerde yer verilen uygulama deneyimleri bu sürece yönelik başlangıç alıştırmalarıdır. Heyecan verici olan bu deneyimler, öğrencilerin bazıları için yetersizliklerin hissedildiği kaygı yaratan uygulamalar olurken, bazıları için ise özgüvenlerini pekiştirici etkide bulunur. Öğrencilerin bir miktar stres yaşamaları, öğrenme motivasyonu sağlarsa eğer, bireysel gelişimleri açısından olumlu yönde bir kazanıma dönüşebilir. Ancak özellikle yinelenen hayal kırıklıkları ya da başarısızlıklar korku ve kaygıların derinleşmesine yol açabilir ki bu arzu edilen bir durum değildir kuşkusuz. İlgili öğretim elemanlarının tavrı, öğrencilerin başarısızlıklarını nasıl algılayacaklarını yönlendirebilir. Dolayısıyla konunun önemi ya da yapılan işin ne kadar ciddi bir sorumluluk gerektirdiği hissettirilmek istenirken dozun iyi ayarlanması, yetersizliklerin daha fazla çaba sarf ederek azaltılabileceği ve bunun nasıl yapılabileceğinin açıklanması gerekmektedir. Öğrencilerin “öğrenme sürecinde” oldukları vurgulanmalı ve yetersizliklerin, tamamlanması gereken bilgi, beceri ve belki değer boşlukları olduğuna dikkat çekilmelidir. Kuramsal dersler sürecinde beklenen bu tavır, uygulama sürecinde de süpervizyonun temel yaklaşımı olarak hakim olmalıdır. Çünkü uygulama süreci de aslında tümüyle bir öğrenme ve tamamlanma, gelişme çabalarının bütünüdür.

Bu gerçeğin zaman zaman eğitimciler tarafından göz ardı edilmesi, öğrencilerin gelişimini engelleyici durumlar yaratabilir. Özellikle SHB 401 Topluma Yönelik Sosyal Hizmet dersi kapsamındaki ilk uygulama deneyimi tümüyle SHB 402 Sosyal Hizmette Blok Uygulama dersine bir alt yapı oluşturma süreci olarak değerlendirilmelidir. Öğrenci bu ilk uygulama deneyiminde kurumu ve müracaatçı profilini keşfederken en öncelikli öğrenme ve tanıma işlevi kendisiyle ilgilidir. Öğrenci bu süreçte kişilik özelliklerini, profesyonellik yolundaki birikimini, yaklaşım tarzını, bilgi ve beceri düzeyini,

iletişim kurma ve kendini ifade edebilmeyle ilgili becerilerini tartar. Başlangıçta çalışacağı kurumun niteliği, çalışma saatleri, evine yakın olup olmaması ya da istediği arkadaşlarıyla veya danışman öğretim elemanı ile çalışıp çalışamayacağı gibi konulara odaklanmışken, süpervizyon sürecinin ve maruz kaldıkları kurumsal kabulün düzeyi ile bağlantılı olarak bu sorunları aşabilir.

Uygulama sürecinin diğer bileşenleri olarak kurum ve eğitsel danışmanlar ile ilgili açıklamalar izleyen bölümlerde öğrenci sorumluluklarıyla paralel olarak ele alınmaktadır. Uluslararası Sosyal Hizmet Okulları Birliği (IASSW) (2001) ve Uluslararası Sosyal Hizmet Uzmanları Federasyonu (IFSW) (2001) sosyal hizmeti, “insan hakları ve sosyal adalet ilkelerini temel alan; toplumsal değişimi destekleyen, insanın iyilik halinin geliştirilmesi için insan ilişkilerinde sorun çözmeyi, güçlenmeyi ve özgürleşmeyi amaçlayan ve bunun için insan davranışı ve sosyal sistemlere ilişkin teorilerden yararlanarak insanların çevreleri ile etkileşim noktalarına müdahale eden bir meslek” olarak tanımlamıştır.

Sosyal hizmet uzmanları bu tanımında geçen sosyal hizmet müdahalesini gerçekleştirmek üzere sosyal hizmet mesleğinin farklı alanlarında çalışmalar yürütmektedir. Bu nedenle sosyal hizmet uzmanı olmak üzere eğitim alan öğrencilerin sosyal hizmet müdahalesi konusunda gözlem yapmaları, bilgi ve beceri kazanmaları için alan uygulaması derslerinin aşağıda belirlenen içerik ve ilkeler çerçevesinde gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

2. UYGULAMA KOORDİNATÖRLÜĞÜ

Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü Uygulama Koordinatörlüğü; bölüm başkanı başkanlığında, bölüm sekreteri ve iki araştırma görevlisinden oluşur. Koordinatörlüğün başlıca görevleri şunlardır:

- a. Daha önceden seçilmiş, ilişki kurulmuş ve izin alınmış olan sosyal hizmetlerle doğrudan veya dolaylı olarak ilgisi bulunan kamu kurumlarına bağlı kuruluşlar ile sivil toplum örgütlerine öğrencilerin dağılımını yapmak.
- b. Uygulamalarla ilgili her türlü işlem ve düzenlemeleri yürütmek.

3. 7. VE 8. YARIYILA BAĞLI DERSLERİN KAPSAMI VE YÖNETİMİ

Eğitim programında dersler, başta Bingöl ili olmak üzere Türkiye'nin çeşitli sosyal hizmet kuruluşlarında bir eğitsel danışman ve uygulamada çalışan bir sosyal hizmet uzmanı ya da kuruluştaki danışmanlık için görevlendirilen bir meslek elemanı rehberliği ve denetimi altında yürütülür. Dersler kapsamında “sosyal hizmetin bilgi temeli, değer oryantasyonu ve uygulama metodolojisinin bütünleştirilmesi, bütüncül yaklaşım çerçevesinde, öğrencilerin bir öğretim elemanının yönetimi altında, mikro, mezo ve makro düzeyde birey, aile, grup, örgüt ve toplumu odak alan çalışmaları katılımcı/gözlemci olarak gerçekleştirmesi” hedeflenmektedir.

□ Uygulamalar, haftada beş gün olmak üzere haftanın iş günleri ve çalışma saatleri içerisinde gerçekleştirilir. Ulaşım için harcanan zamanlar bu süreye dâhil değildir.

□ Uygulamalar, Sosyal Hizmet Bölümü Uygulama Koordinatörlüğü'nce daha önceden seçilmiş, ilişki kurulmuş ve izin alınmış olan sosyal hizmetlerle doğrudan veya dolaylı olarak ilgisi bulunan kamu kurumlarına bağlı kuruluş ortamlarında veya sivil toplum örgütlerinde yapılır. Öğrencilerin bu kuruluşlara dağılımı, alan tercihleri, geçmişteki deneyimleri, kişisel özellikleri, beceri ve başarı durumları göz önüne alınarak Uygulama Koordinatörlüğü'nce gerçekleştirilir.

□ Öğrenciler uygulamalara başlamadan önce bir hazırlık aşamasından geçerler. Bununla ilgili olarak;

a) Bütün uygulama gruplarının bir araya geldiği oryantasyon toplantısında, uygulamaların ne şekilde yürütüleceği hakkında genel bir bilgi verilir.

b) Bu toplantıdan sonra, her grup eğitsel danışmanı ile toplanır ve bu toplantıda öğrencilere çalışacakları kuruluşlar ve yapacakları çalışmalar hakkında ayrıntılı bilgi verilir.

c) Kurum danışmanı, eğitsel danışman ve öğrenci Ek 1'de yer alan sözleşmeyi imzalar.

d) Bingöl Üniversitesi Önlisans ve Lisans Eğitim, Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin 23. maddesinde **devam zorunluluğu ile ilgili bölümde** uygulamalara devamla ilgili hüküm şu şekilde belirtilmiştir:

Madde 23-(1) Teorik derslerin en az %70'ine, laboratuvar ve benzeri çalışmaların en az %80'ine devam etmek zorunludur. Laboratuvar ve benzeri derslerden başarılı olmak için, öğrenci devam şartını yerine getirmiş olsa bile, gerekli olan uygulamaları başarı ile tamamlamak zorundadır. Devamsızlıkları nedeniyle başarısız sayılan öğrencilerin listesi, yarıyılın/yılın son haftası içinde ilan edilir.

Öğrenciler her hafta devam durumu ile ilgili "Haftalık Uygulama Devam Fişi"ni doldurarak kurumdaki danışmanlarına onaylattıktan sonra okuldaki eğitsel danışmanlarına raporları ile birlikte belirtilen günde verir. Uygulama bir bütündür, öğrencilerin günlük ders saatini aşan biçimde çalışmalarını gerektirebilir. Bu konudaki düzenlemeler kuruluş kuralları, eğitsel danışman ve öğrenci arasındaki sözleşme ile düzenlenir. Devam ile ilgili değerlendirmede ders saatinden daha çok bu sözleşme temel alınır. Vize haftaları uygulama dersinin devam süresi dışında tutulmaktadır.

e) Uygulamalarla ilgili her türlü işlem ve düzenlemeleri "Uygulama Koordinatörlüğü" yürütür.

Bu uygulama kapsamında öğrencilerin, kişisel donanımlarıyla ilgili farkındalık geliştirmeleri, çalıştıkları kurumu ve müracaatçı gruplarını tanımaları, çok yönlü mesleki iletişim kurmayı deneyimlemeleri, süpervizyon sürecinden yararlanma becerisi geliştirmeleri ve tüm bu gelişmeler doğrultusunda çalışma planı hazırlayabilmeleri beklenmektedir. Uygulama genelinde öğrencilerin

yararlanması ve geliştirmesi gereken bilgi ve beceri temellerine ilişkin bazı boyutlar aşağıda sıralanmıştır.

Bilgi Temeli

Sosyal hizmet uygulamasında öğrencilerin uygulama derslerinde aşağıdaki bilgi temelini kullanmaları beklenmektedir:

- İnsan gelişimi ile ilgili kuramlar.
- Sosyal süreçler ve kurumlara ilişkin bilgi temeli. Sosyal tabakalar, güç ve ideoloji kavramı, yasal yapı ve sosyal kurumlar vs.
- Kişilerarası ilişkilerin dinamiklerini analiz etmek için iletişim ve güç konuları.
- Grup analizi için grup dinamiği, grup içi iletişim ve etkileşime yönelik bilgi temeli.
- Örgüt dinamiklerini analiz etmek için örgüt kültürü, formal ve informal güç ilişkileri, örgütün politika ve prosedürleri ile örgütteki yönetim biçimlerine ilişkin bilgi temeli.
- Sosyal hizmet süreci bir başka ifade ile planlı değişim sürecine ilişkin bilgi temeli. Öğrenciler ön değerlendirme, planlama, uygulama, sonlandırma ve son değerlendirme aşamalarının bilgisini tüm uygulama düzeylerinde birey, aile, grup, örgüt ve toplumla çalışarak uygulamaya aktarabilmelidirler.
- Sosyal hizmetin bilgi temelinde yer alan teorik yaklaşımlar. Bu teorilerin ve yaklaşımların belli başlıcaları şunlardır: Psikodinamik teori, psikososyal gelişim teorisi, hümanist psikoloji, davranışçı yaklaşım, krize müdahale, sistem teorisi, güçlendirme yaklaşımı, baskı karşıtı uygulama, feminist sosyal hizmet yaklaşımı, aile tedavisi yaklaşımları vb.
  - Sosyal hizmet etik ilke ve değerleri; öğrenciler çalışmalarını süresince tüm derslerin içeriğinde öğrendikleri sosyal hizmet etik ilke ve değerlerini uygulamaya aktarabilmek için eleştirel bir anlayış geliştirmelidirler. Uluslararası sosyal hizmet çalışmalarında benimsenen etik ilke ve değerler konusunda Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği'nin WEB sayfasından yararlanılabilir (<http://www.shudernegi.org/?pnun=42&pt=+Etik+%C4%B0lke+ve+Sorumluluklar>). Uygulama sürecindeki beklenti, değerlerin nasıl uygulamaya geçirildiği, hizmet alanları açısından nasıl korunduğu ve geliştirilmesi gerektiğinin öğrenilmesidir.

Beceri Temeli

- Başkalarını anlamaya yönelik amaçlı dinleme,
- Bilgiyi edinme, sosyal inceleme, değerlendirme ve raporlama,
- Sözlü ve sözsüz iletişimi kurabilme, değerlendirebilme, karşılık verebilme ve kullanabilme,
- Hassas konuları destekleyici nitelikte tartışabilme,
- Sorun çözümüne yönelik uygun atmosferi sağlayabilme,
- Mesleki müdahale süreçlerini uygun biçimde kurgulayabilme,
- Kurumlararası iletişim ve etkileşimi sağlama,
- Organizasyon yapma ve geliştirme,

- Ekip çalışmasını gerçekleştirebilme,
- Gereksinimlere yönelik kaynak sağlama ve kullanabilme,
- Alanyazını(literatür) izleyerek kişisel gelişim sürekliliğini sağlamadır.

4. 7. VE 8. YARIYILA BAĞLI DERSLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Öğrenci 7. Yarıyıldaki zorunlu olarak alması gereken SHB 401 Toplumla Yönelik Sosyal Hizmet veya SHB 4403 Sosyal Hizmet Uygulaması dersleri kapsamında 8. Bölüm’de yer alan Haftalık uygulama Devam Fişi ve Haftalık Etkinlik Raporu’nu hazırlayıp her haftanın son günü eğitsel danışmanına teslim etmek zorundadır. Öğrenci 7. Yarıyıla Bağlı Seçmeli derslerden **ikisini almak zorundadır**. Alınan bu dersler kapsamında öğrenci, **Kurum Tanıtım Raporu ve Alan Tanıtım Raporu** hazırlamakla yükümlüdür. Bu raporların içeriği, nasıl hazırlanacağı ile ilgili kapsamlı bilgiler, 8. Bölüm’de detaylandırılmıştır.

Öğrenci 8. Yarıyıldaki SHB 402 Sosyal Hizmette Blok Uygulama veya SHB 4418 Blok Uygulama dersleri kapsamında 8. Bölüm’de yer alan Haftalık Uygulama Devam Fişi ve Haftalık Etkinlik Raporu’nu hazırlayıp her haftanın son günü eğitsel danışmanına teslim etmek zorundadır. Öğrenci 8. Yarıyıla Bağlı Seçmeli derslerden **birini almak zorundadır**. Alınan bu ders kapsamında öğrenci, **Kurum Tanıtım Raporu ve Alan Tanıtım Raporu** hazırlamakla yükümlüdür. Bu raporların içeriği, nasıl hazırlanacağı ile ilgili kapsamlı bilgiler, 8. Bölüm’de detaylandırılmıştır.

5. UYGULAMADA EĞİTSEL DANIŞMANLIK

Uygulama sürecinde öngörülen standartlara ulaşılabilmesi için öğrenci, kuruluş danışmanı ve eğitsel danışmanın etkili bir işbirliği içinde çalışması önemlidir. Temelde, öğrencinin kuram-uygulama bütünlüğünü kurabilmesi büyük ölçüde bu etkili işbirliğine bağlıdır.

Tüm uygulama derslerinde gerçekleştirilen mesleki yönetim toplantılarında yürütülen çalışmaların eleştirel bir bakış açısı ile değerlendirilmesi, uygulama ortamında öğrencinin mesleki olarak alacağı kararlarda ve atacağı adımlarda sosyal hizmet oryantasyonuna uygun olarak hareket etmesine yönlendirici etkide bulunur. Bu toplantılara hazırlıklı olarak gelmesi ve raporların düzenli olarak gözden geçirilmesi danışmanlık sürecinin verimini etkiler.

Sosyal hizmette mesleki yönetim, belirli bir danışman tarafından öğrencilerin gereksinimlerine göre öğrenmelerine, bilgi ve becerilerini iyi bir şekilde kullanmalarına ve yeteneklerini geliştirmelerine yardım etme sürecidir. Bu süreçte kendini geliştirme sorumluluğu tümüyle öğrenciye aittir. Eğitsel danışmanın konumu süreci izleme, yönlendirme ve değerlendirmedir. Dolayısıyla öğrencinin eğitsel danışmanlık sürecinden yararlanma düzeyi bireysel gelişimine doğrudan katkıda bulunacaktır.

6. UYGULAMADA KURUM DANIŞMANLIĞI

Uygulamalarda kurum danışmanlarından beklentiler şu şekilde sıralanabilir:

- Hizmet verilen toplum, kuruluş ve sosyal hizmet biriminin etkinlikleri hakkında öğrencilere bilgi vermek,
- Öğrencileri kurum personeli, hizmetten yararlananlar ve ilgili kişilerle tanıştırmak,
- Eğitsel danışman ile birlikte öğrenciler için çalışma programını saptamak,
- Öğrencilere uygun öğrenme ortamı yaratmak
- Öğrencilerin kurumla ilgili sorunlarının çözümünde yardımcı olmak,
- Öğrencinin devam durumunu izlemek,
- Sözleşme koşullarını yerine getirmek,
- Öğrenciye rol model olmak,
- Öğrencinin profesyonel gelişimini değerlendirmek,
- Öğrenciye geribildirim vermek,
- Uygulama sürecinde saygıya dayalı etkileşimi yaratmak.

Kurum danışmanlarının yetişkinlerin öğrenme ilkelerinin farkında olmaları özellikle yaşam deneyimlerinin öğrenmeyi zenginleştirdiğini ve öğrenme motivasyonunu artırdığını göz önünde bulundurmaları uygulama sürecinin verimini artıracaktır.

7. ÖĞRENCİ

Uygulama sürecinde genel olarak öğrencilerin sorumluluğu kapsamında olan konular aşağıda belirtilmiştir. Öğrenci;

1. Uygulama yaptığı kurumun kurallarına (çalışma saatleri, kıyafet, ekip çalışması, kurumun kaynaklarını kullanım kuralları, tamamlanması gereken formlar ve raporlar v.b.) uymalıdır.
2. Kurumdan hizmet alanlara ve çalışanlarına saygılı olmalıdır
3. Kurumda yaşanan anlaşmazlıkların ve çatışmaların çözümünde mutlaka kurum ve eğitsel danışmanından destek almalıdır.
4. Kendini değerlendirmeye eleştiriye açık olmalıdır.
5. Öğrenme stiline farkında olmalı ve bunu danışmanlarıyla eğitim sürecini maksimize etmek için kullanmalıdır.
6. Eleştirel değerlendirme yeteneğini geliştirmek için farklı yaklaşımları denemeye açık olmalıdır.
7. Eğitim planı geliştirerek öğrenmek istediği bilgileri yazılı olarak ifade etmeli ve hem eğitsel hem de kurum danışmanı ile tartışmalıdır.
8. Alan uygulaması süresince teorik çalışmalarını yerine getirmelidir,

9. Eğitsel danışman ve kurum danışmanı ile haftada 1 saat süpervizyon toplantılarına mutlaka aktif olarak katılmalıdır.

10. Uygulamayı eğitsel danışman ve kurum danışmanı ile yaptığı değerlendirme sonucunda sonlandırmalıdır.

8. ÖĞRENCİNİN HAZIRLAMASI GEREKEN RAPORLAR

SHB401 Topluma Yönelik Sosyal Hizmet, SHB 402 Sosyal Hizmette Blok Uygulama, SHB 4403 Sosyal Hizmet Uygulaması, SHB 4418 Blok Uygulama ve bulunduğu dönemde alması gereken seçmeli dersler kapsamında hazırlanması gereken raporlar aşağıda belirtildiği şekildedir:

1) Kurum Tanıtma, İnceleme ve Değerlendirme Raporu

Öğrencilerin çalıştıkları sorun alanlarını ve kuruluşları tanımalarına yardımcı olmak amacıyla bireysel olarak hazırlanacak olan bu rapor, uygulamaların sonunda eğitsel danışmana verilir.

Kurum Tanıtma, İnceleme ve Değerlendirme Raporu'nun kapsamı Ek 2'de yer almaktadır.

2) Alan Tanıtım Raporu

Bu rapor, uygulama yapılan alanı, bu alanda ortaya çıkan ihtiyaç ve sorunları, müracaatçı grubu ve onların özelliklerini içeren bir rapordur. Öğrenci uygulamanın başından itibaren topladığı bilgiler, literatür çalışmaları, gözlemleri ve kaynak kişilerle yaptığı görüşmeler doğrultusunda raporunu hazırlar. Raporun anahattı aşağıda yer almaktadır.

Alan Tanıtım Raporu'nun kapsamı Ek 3'te yer almaktadır.

3) Haftalık Uygulama Devam Fişi Örneği

Öğrencilerin uygulamada geçirdiği süre ve bu süreçte yaptığı çalışmalar hakkında özet bilgileri içeren haftalık uygulama devam fişi, kurum danışmanlarına imzalatıldıktan sonra eğitsel danışmanlara teslim edilmesi gereken bir belgedir. Haftalık uygulama devam fişi aşağıdaki örnekte görülmektedir.

Haftalık Uygulama Devam Fişi'nin kapsamı Ek 4'te yer almaktadır.

4) Haftalık Etkinlik Raporu

Bu rapor, SHB401 Topluma Yönelik Sosyal Hizmet dersi kapsamında yazılır. Raporun içeriğinde öğrencilerin uygulama sürecinde yaptığı tüm faaliyetler yer alır. Haftalık etkinlik raporu öğrenciye ve eğitsel danışmanına uygulama seyrini izleme fırsatı verir.

Haftalık etkinlik raporunda, biçim olarak, genelde uygulama yapılan kuruluşun adı, uygulamanın tarihi, öğrencinin adı ve soyadı, eğitsel danışmanın adı ve soyadı, kurum danışmanının adı ve soyadı ve rapor no yazılır, devam fişleriyle birlikte düzenli olarak eğitsel danışmana teslim edilir.

8. DEĞERLENDİRME

“Değerlendirme” uygulama çalışmalarının başladığı günden sona erdiği güne kadar devam eden öğrenci, kurum danışmanı ve eğitsel danışmanın ortak olarak paylaştıkları bir süreçtir. Öğrencinin gelişmesi, öğrenme durumu, kuvvetli ve zayıf yönlerinin belirlenmesi sorumlulukları danışmanlarca paylaşılacakla birlikte uygulama notunun verilmesinden eğitsel danışman sorumludur. Eğitsel danışman uygulama notunu verirken mutlaka kurum danışmanının değerlendirmesini de göz önünde bulundurur.

Öğrencinin değerlendirilmesinde izlenecek yol aşağıdaki gibidir.

Eğitsel danışman dönem sonunda kurum danışmanından, ekte örneği görülen değerlendirme ölçütlerine göre doldurulan “Öğrenci Değerlendirme Formları”nı alır ve kurum danışmanı ile gerekli görüşmeleri yapar. Ayrıca öğrenci, dönem içindeki çalışmalarını, güçlü ve zayıf yanlarını mesleki bilgi ve becerileri açısından değerlendiren bir raporu dönem sonunda eğitsel danışmanına verir. Daha sonra sınav döneminde kararlaştırılan bir gün ve saatte eğitsel danışman ile “değerlendirme görüşmesi” yapılır. Tüm bu değerlendirmeler sonunda bir not verilir. Dönem başında tüm taraflarla yapılan sözleşmede yer alan beklentiler de değerlendirme sürecinin en önemli parçasıdır.

Öğrencinin uygulama değerlendirilmesi aşağıdaki ölçütlere göre yapılır.

- Öğrencinin uygulamayı nasıl yerine getirdiği ve başarısı,
- Öğrencinin sosyal hizmetin bilgi temelinde yer alan insan gelişimi, sosyal süreçler, planlı değişim süreci, kuramsal yaklaşımları uygulamaya aktarabilmesi,
- Öğrencinin sahip olduğu, beceri tutum ve davranışları,
Öğrencinin uygulamadaki mesleki rolünü kavraması, anlaması veya yerine getirmesi,
- Öğrencinin kişilerarası ilişkilerdeki yeteneği, kurum, toplum ve meslektaşları ile ilişki kurma ve sürdürmedeki başarısı,
- Çalıştığı kurumun yönetim fonksiyonları ve toplum içindeki yeri hakkında görüş geliştirebilmesi,
  - Öğrencinin toplum incelemeleri yapmakta, uygun planlar geliştirmede, kaynakları harekete geçirme ve organize etmede ve gelişmeyi değerlendirmede gösterdiği yetenek,
  - Öğrencinin kayıt tutma becerisi ve düzenli kayıt tutmadaki başarısı,
  - Kendini ifade edebilme ve iç görü kazanabilme becerisi,
  - Güçlü zayıf yönlerinin farkına varabilme ve bunları geliştirebilme yeteneği,
  - Güçlü ve zayıf yönlerini kullanabilme ve kontrol altına alabilme yeteneği,
  - Öğrencinin girişimi ve önderliği,
  - Öğrencinin sorumluluk duygusu,
  - Öğrencinin işinde gösterdiği çaba ve ilgi,
  - Kurumdaki çalışma arkadaşlarıyla ilişkisi ve uyumu,

- Kurumdaki çalışmalarla ilgisi,
- Uygulama yaptığı kuruma uyumu ve bütünleşmesi,
- Öğrencinin devamı,
- Öğrencinin mesleki yönetim sürecinde yararlanması,
- Sözleşme konuları,

EKLER

EK 1

BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ FEN-EDEBİYAT FAKÜLTESİ SOSYAL HİZMET BÖLÜMÜ UYGULAMA SÖZLEŞMESİ	
Öğrencinin Adı-Sovadı :	
Uygulama Dönemi : ...../.....Akademik Yılı -----Dönemi	
Uygulama Kurumu :	
Kurum Danışmanı :	
Eğitsel Danışmanlar :	
<p>“Bingöl Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü Uygulamalı Dersler Yönergesi”nde yer alan ilke kararları doğrultusunda uygulama yaparlar. Bölümce belirlenen sorun /hizmet alanlarından birini etraflıca ve derinlemesine incelemeleri, bu alanda hizmet veren bir kuruluşun uygulamalarında belirli bir program çerçevesinde katılımcı – gözlemci olarak yer almaları, gerçekleştirilen sosyal hizmet müdahalelerini kuram ve uygulama bütünlüğü çerçevesinde birey, aile, grup, örgüt ve toplumu odak alarak değerlendirmeleri ve böylece sosyal hizmetin bilgi, beceri ve değer temelinde uygulama çerçevesinde kazanımlarını pekiştirmeleri ve zenginleştirmeleri beklenmektedir.</p>	
<p>Bu amaç doğrultusunda, aşağıda belirtilen öğrenme hedeflerinin ve bu hedeflere ulaşmak amacıyla gerçekleştirilecek etkinliklerin bir yarıyıl süresi içinde (on dört hafta) gerçekleştirilmesi gerekmektedir.</p>	
Öğrenme Hedefleri	Yapılacak Etkinlik
Öğrencilerin sorun alanına ilişkin bilgi sahibi olması	<p>a. Sorun alanına ilişkin bilgilerin edinilmesi; sorun, sorunun nedenleri, etkileri, sorunla mücadele stratejileri, sorunun önlenmesi konularında kaynak taraması yapıp, konuya ilişkin okumaların yapılması</p> <p>b. Sorun alanına ilişkin sosyal hizmet uygulamalarının gözlemlenmesi ve incelenmesi; yazılı materyallerin taranması, okunması, tartışılması ve özetlenmesi</p> <p>c. Sorun alanında sunulan hizmetlere ilişkin bilgilerin edilmesi; sorun alanında sunulan hizmet politikalarının araştırılması, konuyla bağlantılı okumaların yapılması, uygulama yapılan kurumdaki yetkililer ve diğer yetkililerle görüşülerek detaylı bilgi alınması</p> <p>d. Sorun alanındaki mevzuata ilişkin bilgilerin edinilmesi; alanda kullanılan yasa ve yönetmeliklerin belirlenerek incelenmesi</p> <p>e. Sorun alanına ilişkin bilgilerin “Alan Tanıtım Raporu”nda analitik bir biçimde ele alınıp tartışılması</p>

<p>1. Kuruluşa ilişkin genel bilgilerin edinilmesi</p>	<p>a. Kurumun amaçları, idari yapısı, personel yapısı ve finansmanı konusunda kurum yetkilileri ile görüşülmesi, kurumdaki mevcut yazılı kaynakların taranması</p> <p>b. Kurumun işbirliği içinde olduğu kurum ve kuruluşların belirlenmesi, bu kurumlar arası ilişkinin nasıl düzenlendiğinin gözlemlenmesi ve yetkililerle görüşülmesi</p> <p>c. Kurumun içinde bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik ve kültürel özelliklerinin öğrenilmesi amacıyla yerel yönetimlerin kaynaklarından yazılı materyallerin incelenmesi, yetkililerle görüşülmesi</p>
<p>2. Sorun alanında hizmet sunulan müracaatçı sisteminin tanınması ve bu müracaatçı sisteminin nasıl oluştuğunun belirlenmesi</p>	<p>a. Müracaatçı kimliğini belirleme yönünde gözlem yapma, yetkililerle görüşme yapma, mevzuattaki tanımlamaları dikkate alma, araştırma/inceleme çalışmalarında bulunma</p> <p>b. Müracaatçı sisteminin nasıl oluştuğuna ilişkin gözlem yapma, yetkililerle görüşme, konuyla bağlantılı olarak mevzuattaki bilgileri inceleme</p> <p>c. Uygulama toplantılarında bu konunun tartışılması</p>
<p>3. ....kuruluşunun hizmet sunum tarzının öğrenilmesi</p>	<p>a. Sorun alanına ilişkin olarak kurumda sunulan hizmet tarzlarının belirlenmesi</p> <p>b. Hizmet politikasının ve yardım kaynaklarının neler olduğunun belirlenmesi</p> <p>c. Yardımların kimler tarafından verildiğinin belirlenmesi</p> <p>d. Sunulan hizmetlerde katılımcı gözlemci olarak bulunulması</p>
<p>4. Öğrencinin, kuruluşunun hizmet sunumu kapsamında sosyal hizmet disiplininin rol ve görevlerinin ne olduğunun ve ne olmasını gerektiğinin</p>	<p>e. Kurumda sunulan hizmetlerin sosyal hizmet disiplini bağlamında gözlemlenmesi</p> <p>f. Sosyal hizmet uygulamalarını kimlerin, nasıl gerçekleştirdiğinin gözlemlenmesi</p> <p>g. Sosyal hizmet yaklaşımıyla yapılması gerekenlerin belirlenmesi</p> <p>h. Sosyal hizmet yaklaşımıyla yapılacak uygulamaların önündeki engellerin neler olduğunun düşünülmesi, konunun makro düzeyde tartışılması</p>
<p>5. ....kuruluşunun idari yazışma tekniği ve arşivleme sisteminin öğrenilmesi</p>	<p>i. Kurumlar arası yazışmaların nasıl gerçekleştirildiğinin öğrenilmesi, bu yazışmaların incelenmesi</p> <p>j. Kurum danışmanının gözetiminde farklı yazışma örneklerinin denenmesi</p>

6. Öğrencinin uygulama yaptığı kurumun kurallarına uyum sağlaması gerekliliğini kavraması	<ul style="list-style-type: none"> a. Öğrencinin Kuruluş çalışma saatlerine hassasiyet göstermesi b. Kuruluşun mevzuatı çerçevesinde öngördüğü kılık kıyafete dikkat etmesi c. Uygun davranış içinde olması
7. Öğrencinin uygulamayı kavramsallaştırma ve raporlama konusunda beceri geliştirmesi	<ul style="list-style-type: none"> a. Uygulama süresi boyunca “haftalık uygulama raporu” yazılması b. Yoksulluk ve sosyal yardım alanına ilişkin “alan tanıtma raporu” hazırlanması c. Uygulama süreci sonunda “uygulama değerlendirme raporu” hazırlanması
8. Öğrencinin uygulama süresince yaptığı çalışmaların sosyal hizmet açısından anlam ve önemini kavraması ve kendini tanıması	<ul style="list-style-type: none"> a. Yaptığı çalışmaları kişisel özellikleri ile ilişkili olarak değerlendirmesi b. Süpervizyon toplantılarına sürekli katılması ve en etkili şekilde yararlanması; toplantılara düşünce ve materyal bakımından hazırlıklı gelmesi

Bingöl Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü öğrencisi.....’in yukarıda yazılı öğrenme hedefleri uyarınca yapması beklenen uygulamayı ..... kuruluşunda .....20... tarihinden ..... 20... tarihine kadar haftada .....üzere gerçekleştirilmesi hususunda tarafımıza düşen görev ve sorumlulukları yerine getirmeyi kabul ederiz.

Tarih

Kurum Danışmanı

Eğitsel Danışman

Öğrenci

EK 2

Kurum Tanıtma, İnceleme ve Değerlendirme Raporu

Rapor Tarihi :.../.../....

Öğrencinin Adı ve soyadı :

Çalıştığı Kurum :

Eğitsel danışman :

1- Kurumun tarihçesi, gelişimi.

2- Kurumun kuruluş amacı, sağladığı hizmetler, amacı ve hizmetlere uygunluk.

3- Kurumun amaç ve hizmetlerinin sosyal hizmetlerle ilgisi. Kurumda yerleşmiş bir sosyal hizmet uygulamasının mevcut olup olmadığı, buradaki kişi ve/ veya ailelere mesleki düzeyde hizmet verilip verilmediği.

4- Kurumun fiziksel durumu.

5- Yönetim:

a) Kurum yönetiminin nereye bağlı olduğu,

b) Kurumun sosyal hizmet uygulamalarına uygun olup olmadığı,

c) Kurum yöneticilerinin sosyal hizmetle ilgili programlarını uygulamasında personele yardımcı olup olmadıkları veya böyle bir kapasite ve eğilime sahip bulunup bulunmadıkları.

d) Politika-program değişiklikleri yapılıp yapılmadığı.

6- Personel :

a) Kurumda meslek sahibi personel ve diğer personelin, varsa gönüllülerin sayısı, özellikleri ve motivasyonları,

b) Personelin birbiriyle ilişkileri, hiyerarşik düzen, ekip çalışmalarına yer verilip verilmediği.

c) Personel ile ilgili sorunlar.

7- Müracaatçılar :

a) Kurumdan hizmet alan ve alabilecek müracaatçıların sayısı, nitelikleri,

b) Sorunları ve bunların sosyal hizmet ile ilgisi,

c) Sorunların giderilme derecesi ve karşılaşılan güçlükler.

8- Kurumun olanakları (Kurum hizmetlerinin ne şekilde desteklendiği, maddi olanakları; kurumun toplum ve diğer kuruluşlarla ilgisi)

9- Formaliteler:

a) Kurumdaki hizmetleri yürütülmesinde izlenen formaliteler.

b) Kayıtlar, dosyalama sistemleri.

c) Çalışmalarla ilgili istatistikleri, raporlar v.b.

EK 3

Alan Tanıtım Raporu

Rapor Tarihi :.../.../ .....

Öğrencinin Adı ve soyadı :

Çalıştığı Kurum :

Eğitsel danışman :

Hangi Sosyal Hizmet Alanı Olduğu:

Verilen Hizmetler Hakkında Bilgi:

Müracaatçı Grubun Özellikleri ve İhtiyaçları:

Alana İlişkin Mevzuat:

Alanda Çalışan Profesyoneller ve Görevleri:

Sosyal Hizmet Uzmanının Rol ve Fonksiyonu:

Sosyal hizmete İlişkin Yürütülen Çalışmalar:

Değerlendirme:

EK 4

HAFTALIK UYGULAMA DEVAM FİŞİ			
Ders Yılı:		Dönemi:	
Öğrencinin Adı ve Soyadı:			
Öğrencinin Numarası:		Sınıfı:	
Uygulama Yaptığı Kurum/Kuruluş:			
Gün ve Tarih	Saat.....den .....Kadar	Toplam Saat	Yapılan İşler
Haftalık Toplam Saat:.....		Kurum Danışmanı:.....	
Tarih:.....			
İmza:.....			

EK 5

BEYAN VE TAAHHÜTNAME

Üniversitemizin Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü öğrencisiyim. .... Biriminde/İşyerinde Stajyer Öğrenci olarak 5510 Sayılı kanunun 5/b maddesi uyarınca çalışmak istiyorum. Ailemden, annem / babam üzerinden genel sağlık sigortası kapsamında **sağlık hizmeti almıyorum**. Bu nedenle stajım boyunca genel sağlık sigortası kapsamında olmayı kabul **ediyorum**.

Beyanımın doğruluğunu, durumumda değişiklik olması durumunda değişikliği hemen bildireceğimi kabul eder, beyanımın hatalı veya eksik olmasından kaynaklanacak prim, idari para cezası, gecikme zammı ve gecikme faizinin tarafımda ödeneceğini taahhüt ederim.

Adı Soyadı :

T.C.Kimlik No:

Bölümü :

Öğrenci No :

İmzası :

Tarih :